

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

روش عمره

فارسی

فارسي

صفة العمرة

مؤلف

عبد العزيز بن عبد الله بن باز

صفة العمرة

روش عمره

مؤلف

عبد العزيز بن عبد الله بن باز

بسم الله الرحمن الرحيم

شکر و سپاس خداوند یگانه را، وبعد:

آنچه در پیش رو دارید مختصری در مورد مناسک عمره است.

و شرح آنرا برای خواننده این متن بیان می‌کنم:

هر کسی که نیت ادای عمره را دارد وقتی به میقات رسید مستحب است که غسل به‌جای آورده، و نظافت شخصی را به‌جای آورد، و زنها نیز چنین می‌کنند حتی اگر در عادت ماهیانه باشند یا در دوره نفاس باشند، جز اینکه تا پاک نشده‌اند و غسل نکرده‌اند دور کعبه طواف نمی‌کنند.

و مرد می‌تواند بدن خود را خوشبو کند اما حق ندارد لباس احرامش را معطر کند، اگر غسل کردن در میقات مقدور نبود اشکالی ندارد، و مستحب است موقع رسیدن به مکه و قبل از انجام طواف در صورت امکان غسل بکند.

مرد همه لباس‌های دوخته شده خود را بیرون می‌آورد، و ازار و ردای^(۱) می‌پوشد، و مستحب است که سفید و پاک باشند.

اما زن در لباس‌های عادی خود نیت عمره می‌کند (تنها نقاب، برقع، و دستکش نمی‌پوشد، و در مقابل مردهای نامحرم، صورت و دو کف دست خود را با قطعه‌های دیگر

(۱) ازار: تکه پارچه‌ای است که دور کمر پوشیده می‌شود، و قسمت پایین بدن را می‌پوشاند. و ردای: تکه پارچه‌ای است که قسمت بالای بدن را می‌پوشاند.

لباس هایش می پوشاند)، لباس زن نباید همراه با زینت و لباس شهرت باشد^(۲).

سپس با قلب خود نیت دخول به مناسک را می کند و آنرا بر زبان نیز می آورد و می گوید: «لَبِيكَ عَمْرَةَ» یا «اللَّهُمَّ لَبِيكَ عَمْرَةَ» یعنی: (لیبک می گویم برای عمره)، یا: (خدایا لیبک می گویم برای عمره). اگر شخص مُحْرَم ترسید که به سبب بیماری یا ترس از دشمن یا غیره مناسک خود را به جای نیاورد می تواند نیت خود را مشروط نموده و هنگام مُحْرَم شدن بگوید: «فَإِنْ حَبَسَنِي حَاسِبٌ فَمَحَلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي»، به دلیل حدیث ضُباعه بنت زبیر رضی الله عنها.

سپس همان لیبک پیامبر صلی الله علیه وسلم را بر زبان جاری می کند که به این صورت است: «لَبِيكَ اللَّهُمَّ لَبِيكَ، لَبِيكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبِيكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ» یعنی: (گوش بفرمانم، ای الله، گوش بفرمانم، تو شریکی نداری، گوش بفرمانم، همانا ستایش و نعمت و سلطنت از آن توست، و تو شریکی نداری). و این لیبک و همچنین ذکر و دعا را بسیار تکرار می کند تا اینکه به خانه خدا «کعبه» می رسد.

وقتی به مسجد الحرام رسید با پای راست خود وارد مسجد شده و می گوید: «أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» یعنی: (به خداوند بزرگ، و روی گرامی او، و قدرت قدیم و ازلی او پناه می برم از بدی شیطان رانده شده، الهی! درهای رحمت خود را بر من بگشا).

(۲) لباس شهرت به لباسی می گویند که رایج و متداول نیست و سبب انگشت‌نمایی و جلب توجه می شود.

وقتی به کعبه رسید لیبک گفتن را قطع می کند، سپس به سمت حجرالاسود می رود، و روبروی آن می ایستد و اگر برایش امکان داشت و مزاحمتی برای مردم ایجاد نمی کرد آنرا لمس می کند و می بوسد، و هنگام لمس آن می گوید: «بسم الله والله اکبر»، اگر بوسیدن برایش دشوار بود با دست و یا با عصایش یا به نحوه دیگر آنرا لمس نموده، سپس آنرا می بوسد، اگر باز هم برایش دشوار بود به سمت آن اشاره نموده و می گوید: «الله اکبر» و بعد از اشاره، آنچه که به وسیله آن اشاره نموده را نمی بوسد.

و برای صحت طواف شرط است که طواف از روی طهارت و پاکی از حدث اصغر و اکبر باشد^(۳)؛ زیرا طواف همانند نماز است جز اینکه در آن [طواف] به ما اجازه سخن گفتن داده شده است.

خانه کعبه را سمت چپ خود قرار داده و هفت دور طواف می کند، هر وقت به موازات رکن یمانی رسید و برایش مقدور بود آنرا لمس نموده و می گوید: «بسم الله والله اکبر» و دستانش را نمی بوسد، اگر برایش سخت بود آنرا رها کرده و به طوافش ادامه می دهد، و نه به سمت آن اشاره می کند و نه الله اکبر می گوید؛ چرا که چنین چیزی از پیامبر صلی الله علیه وسلم نقل نشده است.

اما هر وقت به روبروی حجرالاسود رسید با دست خود آنرا لمس کرده و می بوسد همانگونه که قبلا اشاره کردیم، اما اگر برایش مقدور نبود با دستان خود به آن اشاره نموده

(۳) حدث اصغر هر چیزی است که وضو را باطل می کند، و حدث اکبر هر چیزی است که غسل را بر انسان واجب می کند.

و الله اكبر می گوید، و مستحب است که مرد خصوصا در طواف قدوم در سه دور اول کمی شتابان راه برود به گونه‌ای که گام‌هایش به هم نزدیک باشند.

کما اینکه برای مرد مستحب است که در همه دورهای طواف قدوم «اضطباع» را رعایت کند.

اضطباع: یعنی وسط ردای خود را زیر بغل راست خود قرار داده، و هر دو طرف آن را روی دوش چپش قرار می‌دهد.

و در همه دورهای طواف مستحب است که تا جاییکه برایش مقدور بود بسیار ذکر و دعا بگوید.

و برای طواف دعا و ذکر مخصوصی وجود ندارد، بلکه هر دعایی که می‌خواهد می‌کند، و هر اندازه که برایش مقدور بود ذکر و دعا می‌گوید، و بین دو رکن (یمانی و حجر الاسود) این دعا را می‌خواند:

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾، [البقرة: ۲۰۱]، یعنی: (پروردگارا در دنیا به ما نیکی عطا کن، و در آخرت نیز به ما نیکی عطا کن، و ما را از آتش دوزخ نجات بده).

در هر دور این را تکرار می‌کند؛ زیرا از پیامبر صلی الله علیه وسلم ثابت است که این کار را می‌کردند.

و دور هفتم را در صورت امکان با لمس کردن و بوسیدن حجر الاسود و تکبیر گفتن به پایان می‌رساند، اگر لمس کردن و بوسیدن امکان‌پذیر نبود به آن اشاره می‌کند. به همان شرحی که قبلاً بیان کردیم .

و بعد از پایان طواف، ردای خود را پوشیده و آنرا بر دو کتف خود و دو طرف آن را بر روی سینه‌اش قرار می‌دهد.

سپس در صورت امکان پشت مقام ابراهیم دو رکعت نماز می‌خواند، و اگر امکان نداشت در هر جای مسجد آن‌را می‌خواند. در رکعت اول بعد از سوره فاتحه، سوره کافرون را می‌خواند و در رکعت دوم بعد از سوره فاتحه سوره اخلاص را می‌خواند. و این بهتر است، و اگر سوره‌های دیگر را بخواند اشکالی ندارد، و سپس بعد از آنکه دو رکعت را به پایان رساند و سلام داد در صورت امکان به سمت حجر الاسود می‌رود.

سپس به سمت کوه صفا می‌رود و از آن بالا رفته یا در کنار آن می‌ایستد، و بالا رفتن از آن در صورت امکان بهتر است، و این آیه را می‌خواند:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ..﴾، [البقرة: ۱۵۸]، یعنی: (صفا و مروه از نشانه‌های [ظاهری شریعت] الله هستند).

و مستحب است که رو به قبله نموده و الحمدلله و الله اکبر بگویند، سپس این جمله را بخواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعَدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ»، یعنی: (به جز الله، معبود دیگری «به حق» وجود ندارد، یگانه است و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و

ستایش مخصوص اوست، او بر هر چیز تواناست، بجز او معبود دیگری «به حق» وجود ندارد، یگانه است، اوست که وعده‌اش را تحقق بخشید، و بنده‌اش را پیروز کرد، و به تنهایی گروه‌ها را شکست داد، سپس دستانش را بالا گرفته و تا جایی که می‌تواند دعا می‌کند و همچنین این ذکر و دعا را سه مرتبه تکرار می‌کند.

سپس پایین می‌آید و به سمت مروه می‌رود تا اینکه به نشانه اول می‌رسد، مردها با رسیدن به این نشانه به سرعت می‌روند تا اینکه به نشانه دوم برسند^(۴).

اما زن با سرعت راه نمی‌رود؛ زیرا که عورت است، سپس از مروه بالا می‌رود یا اینکه در کنار آن می‌ایستد، و بالا رفتن از آن بهتر است اگر مقدور و ممکن بود، و همان کاری که در صفا کرده و همان اذکاری که بر صفا خوانده را تکرار می‌کند، سپس پایین می‌آید و در مسیر راه رفتن، راه می‌رود، و در مسیر سرعت، سرعت می‌رود، تا اینکه به صفا می‌رسد، و این کار را هفت بار تکرار می‌کند، رفتن یک بار حساب می‌شود و برگشت یک بار، اگر سواره سعی را انجام دهد اشکالی ندارد، خصوصا وقتی نیاز باشد.

و مستحب است که در هنگام سعی بسیار ذکر کند و تا جایی که می‌تواند دعا کند، و اینکه در هنگام سعی از حدث اکبر و اصغر پاک باشد، اما اگر بدون وضو سعی را انجام داد، سعی او درست است و اشکالی ندارد.

(۴) این محدوده امروزه به صورت چراغ سبز در سقف صحن قرار داده شده، و از ابتدا تا انتهای آن را حاجی مرد با سرعت

می‌رود.

وقتی سعی را به پایان رساند موهای سرش را می تراشد یا کوتاه می کند، و تراشیدن بهتر است، و اگر آمدنش به مکه نزدیک وقت حج بود بهتر است موهای سرش را کوتاه کند و بقیه موهایش را در وقت حج بتراشد.

و اما زن موهای خودش را جمع نموده و اندازه یک بند انگشت یا کمتر را کوتاه می کند. وقتی شخص مُحرم این کار را انجام داد عمره اش را به پایان رسانده است. و هر چیزی که با مُحرم شدن برای او حرام شده بود برایش حلال می شود.

خداوند توفیق فقه در دینش و پایداری بر آن را برای ما و همه مسلمانان ارزانی بدارد، و عبادات همه را به درگاه خود بپذیرد، همانا او بخشنده و سخاوتمند است.

و درود و سلام خداوند بر بنده و رسولش، پیامبرمان محمد، و بر خاندان و اصحاب و پیروانش که به نیکی از او پیروی کردند تا روز قیامت.

برگرفته از: «**مختصری از مناسک عمره**»، صادر شده از دفتر مفتی اعظم در تاریخ ۱۴۱۶/۲/۱۶ هجری قمری.

(مجموعه فتاوا و مقالات شیخ ابن باز ۴۲۵/۱۷).

حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

